

1 marca to Dzień Żołnierzy Wyklętych.

Na naszej stronie zamieszczamy zyciorys Józefa Puchały ps. "Lis".

Józef Puchała ps. „Lis” (ur. 16.02.1918 r. - zm. 18.10.1944r.)

Urodził się w Kosinie. Był klerykiem w Niepokalanowie, wystąpił z zakonu przed otrzymaniem święceń. W 1937 roku ukończył Gimnazjum Humanistyczne w Wilejce i rozpoczął służbę wojskową w 77 pułku piechoty w Lidzie. Ukończył ją w 1938 roku w stopniu kaprała podchorążego. Pracował w Urzędzie Skarbowym w Krotoszynie. We wrześniu 1939 roku brał udział w obronie Lwowa. Wrócił do Kosiny. Zaprzyśiężony został w 1940 roku na rotę Związku Walki Zbrojnej przez dowódcę Obwodu Łańcut AK ppor. Henryka Puziewicza ps. „Batura”. W połowie 1942 roku „Lis” został wyznaczony przez „Baturę” na Komendanta Placówki nr 6 obejmującej następujące miejscowości: Kosinę, Białobrzegi, Korniaktów, Budy Łańcuckie, Rogóźno. Dwukrotnie brał udział w wyprawach do niemieckiego magazynu amunicyjnego tzw. Waldlager w Sarzynie, skąd pozyskano duże ilości zapasów wojskowych. Kilkakrotnie przewoził samochodem skrzynki z granatami produkowanymi w konspiracji w Potoku koło Rakszawy do Krakowa. Za te akcje otrzymał na wniosek „Batury” Krzyż Walecznych i awans na podporucznika. Wskutek „wsypy” został aresztowany przez łańcucką żandarmerię 18 kwietnia 1943 roku i osadzony na posterunku kontrolowanym przez żandarmerię i pomocniczą policję ukraińską w Żołyni. Był torturowany w celu wydobywania zeznań, odfilił go zbrojny oddział dywersyjny AK nocą 24/25 kwietnia 1943 roku. Przez 3 tygodnie przebywał na rekonwalescencji w Julinie i Woli Zarczyckiej. Następnie do końca września 1943 roku ukrywał się w Kosinie. Od końca września 1943 roku był zastępcą dowódcy plutonu dywersyjnego „Łukasza” (p.por E. Pudło), Od listopada 1943 roku „Lis” pełnił funkcję adiutanta dowódcy Oddziału Dywersyjnego „Prokop”, w którego skład wchodziły plutony z następujących Obwodów AK: Łańcut, Jarosław, Przeworsk, Przemyśl. Nocą z 31 grudnia 1943 roku na 1 stycznia 1944 roku „Lis” dowodził zespołem dywersyjnym z Obwodu Łańcut w akcji na ochronę obozu Służby Budowlanej („Baudienst”) w miejscowości Pełkinie, gdzie zdobyto karabiny i amunicję. Nocą 5/6 kwietnia uczestniczył w akcji „Jula” w Rogóźnie w składzie ubezpieczenia warszawskich minerów przygotowujących wysadzenie torów kolejowych. Od końca maja do końca czerwca 1944 roku „Lis” był dowódcą Oddziału Dywersyjnego „Prokop” skoncentrowanego na terenie Obwodu Łańcut AK, a działającego na leżajskim Zasaniu przeciw Niemcom i nacjonalistom ukraińskim (akcja „U”). W składzie dowództwa plutonu łańcuckiego „Lis” w dniach 10-13 lipca 1944 roku „Lis” uczestniczył w akcji „Julian” skierowanej przeciw nacjonalistom ukraińskim na jarosławskim Zasaniu. W okresie akcji „Burza” (koniec lipca 1944 roku) „Lis” uczestniczył w walkach z Niemcami na wschodnim przedpolu Łańcuta w rejonie Kosiny i Głuchowa, wspomagał również Armię Czerwoną informacjami wywiadowczymi o lokalizacji wojsk

niemieckich w rejonie Łańcuta i okolicznych miejscowości. W obawie przed aresztowaniem przez NKWD Józef Puchała od sierpnia 1944 roku ukrywał się w Markowej pod przybranym nazwiskiem Jerzy Podgórski. Został zatrzymany przez UB i MO 14 września tego roku, następnie więziony w Przeworsku i w Rzeszowie. Oskarżony został z artykułu 88 kodeksu karnego Wojska Polskiego o „przynależność do tajnej organizacji AK” i „dążenie do usunięcia przemocą ustanowionych organów zwierzchniej władzy Narodu”. Rozprawa Najwyższego Sądu Wojskowego w Rzeszowie odbyła się 18 października 1944 roku. Jedynym dowodem rzeczowym były trzy znalezione przy „Lisie” rozkazy Jego przełożonych, jedynym dowodem osobowym były wyjaśnienia „Lis”. W rozprawie nie brali udziału ani prokurator, ani obrońca. Po rozprawie trwającej 65 minut ogłoszono wyrok - Józefa Puchałę skazano na karę śmierci z artykułu 86 & 1 kodeksu karnego WP. Wyrok śmierci przez rozstrzelanie wykonano 18 października o godzinie 22.00 w Rzeszowie. Miejsce pochówku „Lis” nie jest znane, prawdopodobnie spoczywa w kompleksie leśnym w rejonie miejscowości Turza w okolicy Sokołowa Małopolskiego.

Andrzej Borch

Źródła i publikacje:

- udokumentowane wspomnienia żołnierzy AK: Józefa Blajera ps. „Bej”, Jerzego Pelca-Piastowskiego ps. „Łazik” - w zbiorach A. Borch-Borch Andrzej, Obwód SZP-ZWZ-AK Łańcut 1939 -1945 w relacjach żołnierzy podziemia - organizacja, działania dywersyjne i sabotażowe, [w:] Rocznik Przemyski, t. 51 Historia Wojskowości z. 1 (13) 2015, s. 25-122

- Borch Andrzej, Działania oddziałów taktycznych Armii Krajowej na leżajskim Zasaniu w czerwcu 1944 roku, [w:] Almanach Leżajski, zeszyt nr 11, TMZL, Leżajsk 2015, s. 113-145-Gąsiorowski Teodor, Obwód Przeworsk SZP-ZWZ-AK w latach 1939-1944/45, Kraków 2009, s. 591-593

- Kübler Emil, „Konspiracja w latach 1939-1944” (maszynopis w zbiorach A. Borch)

- Nizieński Bogusław ps. „Sokół”, Życiorys ppor. rez. Józefa Puchały ps. „Lis”, w [w:] Jarosławski Kwartalnik Armii Krajowej, nr 16/1995, s. s. 17-19

1 marca to Dzień Żołnierzy Wyklętych - Zyciorys Józefa Puchały ps. „Lis”

Wpisany przez Administrator

sobota, 02 marca 2024 00:00 - Poprawiony poniedziałek, 11 marca 2024 12:27

- Pelc-Piastowski Jerzy, Nasza jest noc, Katowice 2010

- Pelc-Piastowski Jerzy, W poszukiwaniu zwycięstwa, Biała Podlaska 2006

Zdjęcia Józefa Puchały ps. "Lis"

